

Ka or minden olvasónknak nagy naptárt ajándékozunk!

Strana 8 oldal

Poštarina plaćena u gotovom!

Cena - ára 1 dinár

Reggeli Ujság

Noviszd, 1939 december 18, hétfő

Urednik — Szerkesztő
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 347. szám

A finn lakosság egyharmada fegyverben

Karéliában a finnek minden támadást visszavertek - Az ostromzár hatása a német behozatalra - Ciano beszéde mindenütt kedvező fogadtatásra talált

Helsinkiből jelentik: A finn hivatalos hadijelentés szerint jelentékeny számú szovjetsapat szombat délelőtt hosszabb ideig tartó tüzéségi előkészület után támadást kísérelt meg a karéliai földszorosban. A támadást a finnek visszaverték. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek. A finnek 14 harcikocsit elpusztítottak, tizennégyet pedig elfogtak. A szovjetsapatok a karéliai földszoros egyéb pontjain is támadtak, de mindenütt visszaverték őket.

A keleti arcvonalon is tovább folytak a harcok. Petsamonánál a finnek visszavonultak, de a többi helyen mindenütt visszaverték a támadókat.

Eskő szigetét szovjet torpedóvadászok és kísérőhajók több ízben megtámadták. Egy szovjetórhajó elsüllyedt. A légi tevékenység csak néhány felderítő repülésre szorítkozott. A finn légvédelmi tüzéség Helsinkinél lelőtt egy szovjetrepülőgépet.

A finn haderő létszáma

Helsinkiből jelentik: Az újabb tartalékosok behívásával most husz évfolyam, még pedig a 20-40 évesek állnak fegyverben. Feltehető, hogy különböző harctereken mintegy 400.000 ember teljesít szolgálatot. A finn nemzetvédelmi szervezetben szolgálatot teljesítő, husz évnél fiatalabb és 40 évnél idősebb férfiak száma összesen mintegy 100.000-re tehető. A rendelkezésre álló tartaléksapatok és védelmi szervezetek együttes létszáma körülbelül 500.000 emberre becsülhető. A haditerületek és az elpusztított vidékek kiürítése során ezekről a területekről mintegy 600.000 főnyi lakosság távozott el. A női segédszolgálat keretében kerekén 150.000 nő teljesít szolgálatot. E számadatok szerint tehát a 3,7 millió főnyi finn lakoságnak mintegy harmadrészét érinti a háború közvetlenül.

A SZOVJET ÉS NORVÉGIA

Bernből jelenti a Havas-iroda: Ideérkezett hírek szerint a norvég politikai köröket élénken foglalkoztatják a legközelebbi jövőben vár-

FELROBBANTOTT IPARTELEPEK

A német távirati iroda helsinkii jelentése szerint a finnek a levegőbe röpitették Salmijervi összes ipartelepeit. A finn csapatok visszavonultak és új állásokat foglaltak el. Az oroszok jelenleg mintegy 12 kilométernyire állnak a norvég-finn határfolyótól.

AZ ELSŐ SEBESÜLT-SZÁLLITMÁNY MOSZKVBAN

Moszkvából jelentik: A finnországi arcvonalról hazaszállított első sebesültescsoport megérkezett Moszkvába, ahol a sebesültek megtöltötték a kórházakat. Az aknarobbanások folytán megsebesültek állapota igen súlyos. Leningrád városa állandóan el van sötétítve.

Stockholmi jelentés szerint a svéd önkéntes adakozások Finnország javára mind nagyobb arányokat öltenek. Egy névtelen adakozó 200.000 svéd koronát küldött a finn légháritás céljaira.

NORVÉG TILTAKOZÁS BERLINBEN

A norvég mértékadó köröket ezenkívül az utóbbi idők hajóvesztései nagyon nyugtalanítják. Felmerült a kérdés, nem tartózkodnak-e idegen tengeralattjárók a norvég vizeken és nem sértették-e meg rendszeresen valamely nemzet tengeralattjárói a norvég tengeri felségjogokat. A norvég honvédelmi minisztérium ezirányban megindított vizsgálata arra mutat, hogy a hajószerecsétségeknél nem aknákról, hanem norvég vizeken működő német tengeralattjárókról van szó. Emiatt a norvég kormány éles tiltakozást jelentett be Berlinben.

A TENGERI HÁBORU HIREI

Londonból jelentik: Anglia északi partjainak szélességében aknarobbanás következtében két norvég hajó elsüllyedt. A hajó 30 életbenmaradtját az egyik kikötőbe szállították, de heten közülük kórházi ápolásra szorulnak. Tíz ember eltűnt.

Párisból jelentik: Az Adolf Leonhardt német hajó elsüllyesztésével kapcsolatban a Havas-iroda szerint 39-re emelkedett azoknak a német kereskedelmi hajóknak a száma, amelyeket a német birodalom a háború kitörése óta elsüllyesztés, vagy lefoglalás következtében elvesztett. A 39 hajó ürtartalma 186.000 tonna.

Az ostromzár eredményei

Rómából jelenti a Magyar Távirati Iroda: Egyik olasz hetilap érdekes adatokat közöl a Németország ellen irányuló angol-francia ostromzáról. Megállapítja, hogy hivatalos német adatok szerint Németország 1938-ban 62,6 millió tonna árut hozott be külföldről, majd azt részletezi, hogy Németország melyik országból milyen árut hozott be. Ezeknek az adatoknak alapján megállapítja a lap, hogy Németország elvben elveszti 1938 évi kereskedelmének 46 százalékát. Az ostromzár tehát azt jelenti, hogy Németországnak máshonnan kell beszereznie gabonabehozatalának 76, takarmánybehozatalának 66, szénbehozatalának 56, fémbehozatalának 53, ásványolajbehozatalának 45, ércebehozatalának 40 és zsir- és husbehozatalának 39 százalékát.

AZ ADMIRAL SPEET JAVITJÁK

Montevideoból jelentik: Az Admiral Graf Spee javítási munkálatai tovább folynak. A páncélos hajóra sok acéllemezt szereltek fel, ezenkívül ellátták több tonna élelmiszerral és tüzelőanyaggal.

GENF ELITÉLTE A TÁMADÓT

Párisból jelentik: A francia lapok vezető helyen foglalkoznak Szovjet-országnak a Népszövetségből történt kizárásával. A lapok hangsúlyozzák, hogy ezzel az ítélettel a genfi intézmény egyben a minden-

kori támadót is elítélte. A Temps rámutat arra, hogy a helsinkii felhívás nyomán a Népszövetség minden tétovázás nélkül elítélte az orosz támadást. A genfi döntés általános értelmű és egyetemesen érinti mindazokat a hatalmakat, amelyek hűnöseknek mutatkoznak a jog és az adott szó megsértésében. Az ítélet erkölcsi erejét még jobban kidomborítja az a tény, hogy a Népszövetség elnöke beszédében utalt a legutóbbi pápai enciklika ama kijelentésére, hogy a népek közti bizalom az adott szóhoz való hűségen épül fel. Így a genfi döntést a világ legnagyobb erkölcsi tekintélye is alátámasztotta.

Ciano beszédének visszhangja

Rómából jelentik: Az olasz közvélemény Ciano gróf külpolitikai beszámolójának hatása alatt áll. A szombati lapok közül még csak a Giornale d'Italia fűz megjegyzéseket a beszédhez. Gayda főszerkesztő hangsúlyozza, hogy a fasiszmus kezdettől fogva hirdette a békeszerződés felülvizsgálásának szükségességét. A békét — írja — mint a mostani események mutatják, csakis gyors felülvizsgálással lehetne megmenteni. Mussolini sohasem adta fel a harcot, hanem négyhatalmi egyezmény útján is igyekezett előmozdi-

tani a felülvizsgálás ügyét. A tengelypolitikával foglalkozva. Gayda kijelenti, hogy a tengely alapvető feladata a kommunizmus elleni küzdelem volt. Ezt az elvet Olaszország ma sem adta fel, ez azonban nem jelent ellenségeskedést a szovjettal szemben, csupán harcot a romboló és felforgató törekvések ellen. A német-olasz viszonyban kapcsolatban Gayda hangsúlyozta, hogy a német-olasz szövetség nem támadó jellegű. Olaszország hű marad a Németország irányában val-

lalt kötelezettségek feltételeihez.

Végül hangoztatja, hogy Olaszország a Balkánt fontos érdekerületének tekinti. Ezért arra törekszik, hogy előmozdítsa a balkáni államok közötti ellentétek elsimítását és építő jellegű, igazságos békét akar.

A NÉMET ÉS A SVÁJCI SAJTÓ A BESZÉDRŐL

Berlinből jelentik: A »Deutscher Dienst« Ciano beszédének értékét elsősorban az európai háboru okairól szóló sorozatos megállapításokban látja, majd kiemeli a beszéd többi jellegzetes részét is. Rámutat arra, hogy a beszéd újra megerősíti a német—olasz barátságot és utal Olaszország megingathatatlan elszántságára, hogy megvédi érdekeit és nagyhatalmi állását szárazföldön és tengeren egyaránt.

A svájci lapokból megállapítható, hogy Ciano beszéde Svájcban is igen kedvező benyomást keltett. A svájci lapok a beszédből különösen az olasz—svájci barátságról szóló részt emelik ki. A francia sajtó is vezető helyen foglalkozik a beszéddel, de megjegyzéseket egyelőre nem fűz hozzá.

Kiskoru kulai pékimasok ki akarták irtani munkaadójuk családját, hogy megszerezhessék a pékmestert megfakartított pénzt

Kuláról jelentik: Borzalmas vérengzést akadályozott meg a véletlen Kulán. Hahn Márton tekintélyes kulai pékmester már régebbi idő óta észrevette, hogy valaki rendszeresen fosztogatja kézipénztárát. A múlt héten betörők jártak Hahnánál és 2500 dinárt vittek el az iróasztaljaikból. A pékmesternek katonai gyakorlatra kellett bevonulnia, a katonaságtól azonban sokkal hamarabb megszabadult, mint várni lehetett volna. Amikor Hahn hazatért, element egyik hitelezőjéhez, aki 700 dinárral tartozott neki és a pénzt fel akarta venni. Az adós kijelentette, hogy

a 700 dinárt már kifizette Hahn J. P. nevű 20 éves segédjének.

Hahn feljelentésére a rendőrség őrizetbe vette a segédet, majd annak vallomása után a pékmester J. B. 17 és H. R. 16 éves inasát.

A két inas a vallatás során beismerte, hogy szörnyű gyilkosság tervét eszelték ki. Elhatározták, hogy

Hahn távollétében megölik munkaadójuk feleségét és gyermekeit

és a pénzt eltulajdonítják. Evégből két revolvert is szereztek, a lepedőkre pedig lyukat vágtak, hogy magukra öltve is láthassanak. Vallomásukból kiderült, hogy a borzalmas családirtást két nappal azutánra tervezték, mint ahogy Hahn hazatért. Az inasok vallomása beismerésre készítette J. P. segédet is, aki az előbbieket vallomásával egybehangzóan ismertette a borzalmas terv részleteit. A kulai rendőrség a vizsgálat befejezése után

mindhárom kiskorut átadja a bíróságnak.

A lényeg: Erdély

A Relazioni Internazionali a magyar-román viszonyról

Rómából jelenti a Magyar Távirati Iroda: A Relazioni Internazionali hosszabb cikkben foglalkozik a magyar-román viszony legutóbbi alakulásával. A magyar-román viszonyban — írja a lap — a határmenti csapatok részleges visszavonása után hosszabb nyugalom állott be. Ezt a nyugalmat, amely további békés fejlődést ígért, Argetoianu volt román miniszterelnök november 12-i beszéde szakította meg. Egy héttel előbb Dragomir egyetemi tanár Aradon olyan nyilatkozatot tett, amely kiélezte az ellentéteket. Különösen célszerű volt a román politikusként az a kijelentése, amelyben a kisebbséget azzal vádolta meg, hogy ingadozó és nem lojális magatartást tanúsít a többségi elemmel szemben.

Magyar részről Csáky külügyminiszter válaszlótt november 21-én a képviselőházban. Beszédében utalt arra a nagy mérsékletre és azokra a békés szándékokra, amelyekről a magyar politika a múltban mindig tanusított, majd — nagyon helyesen — a »Patrimonium Hungaricum« kifejezést használta a határon túl élő magyarokra, akiknek biztonságáról Magyarországnak kötelessége gondoskodni. Csáky külügy-

miniszter szavai után Románián volt a sor, hogy arra az utra lépjen, amely — Csáky szavaival élve — a modern Középeurópa kifejlődéséhez vezet.

Az olasz lap ezután így folytatja: A magyar-román viszony jobb megértéséhez tudni kell, hogy Csáky június 12-én kisebbségi szerződés megkötésére tett ajánlatot Romániának, ezt a teljesen lojális és helyes javaslatot azonban Bukarest elutasította. Románia elutasító magatartását megerősítette Gafencu román külügyminiszter november 29-i beszéde, amelyben igazságosnak mondotta a trianoni békeszerződést és Csáky megmondott kijelentéseit fenyegetéseknek nevezte. A magyar külügyminiszter nyomban válaszolt Gafencunak. Tiltakozott az ellen, hogy a románok fel akarják eleveníteni a párisi környéki békeszerződéseket és hangsúlyozta, hogy a Dunavidék békéje és biztonsága érdekében az igazságtalan trianoni békeszerződés felülvizsgálására van szükség. A közlekedési kísérleteket tehát ismét vitatkozás váltotta fel, amely érinteni kezdi a Magyarországot és Romániát egymástól elválasztó súlyos problémát lényegét, az erdélyi kérdést — írja a lap.

A második iroda

Hogyan dolgozik a francia kémiszervezet központja

(Páris, december). Az Intelligence Service és a Gestapo munkája rávilágít arra a nehéz, hálátlan munkára, amit a titkos szervezetek végeznek Európában. Minden államnak megvan a maga kémiszervezete, amely különösen háboru esetén minden igyekezetével az ellenséges hadvezetőség és diplomácia intézkedéseit igyekszik megtudni és ellensúlyozni. Az említett két szervezet munkája ma a legfontosabb, mert az angol és német kémek bejutnak mindenhol,

napokkal előbb tudják, mi fog történni,

s az ellenintézkedések — amiknek értelmét a kivülálló ember sohasem érti meg — azonnal hatályba lépnek. Nem tudjuk, miért marad abba egyes harcsteren a fegyveres akció, miért támogatnak diplomaták oly ügyeket, amelyek a látszat szerint éppenséggel elítélendők lennének. Csak később jön rá a laikus, hogy minden szónak, minden mozdulatnak jelentősége volt; a világpolitikai szövevényben igazán nem számít a veleérzés, a sajnálat vagy pártfogás kifelé nyilvánított mértéke, hanem számítanak a tettek, a megelözések.

A MÁSODIK IRODA, AMELY A HARMADIK

Az angol titkos irodák inkább a távolies országokat hálózzák be, így Indiát, Arábiát, Palesztinát. Csak a most folyó háboru elején terjesztették ki szolgálatukat egyes európai ügyekre. Ezeket az ügyeket ugyanis a londoni hadügyminisztérium különirodája intézte. A francia kémiszervezet azonban természetesen Középeurópa fektette a fősúlyt s már a világháboruban is

egészen nagy dolgokat művelt. Nem érdekeltlen tehát az, hogy az Intelligence Service és a Gestapo mögött egy harmadik láthatatlan nagyhatalom is keveri a kását és ez a nagyhatalom: a

Deuxieme Bureau, a franciák Gestapója.

Deuxieme Bureau annyit jelent, mint »második iroda« és főnöke nem más, mint a francia titkosrendőrség látható feje, Gauche ezredes. Ez az ur benne van a jó ötvenesben, nem fogad el előléptetést, a Saint Dominique utcai magánházába nem enged be senkit, ócska gépkocsija egész Párisban ismert, az illető ropant egyszerű polgár, aki kétfrankos ebédekét fogyaszt.

Mindig otthon van.

Telefonon bárki bármikor felhívhatja, látszólag az egész napját szórakozásokkal tölti, csak két óra hosszat tartózkodik hivatalában, amely a külügyminisztériumban van és mindössze három apró rosszulvilágított szobából áll. A külföldi diplomaták mégis tudják, hogy Gauche ezredes ropant hatalmat tart a kezében és olyan láthatatlan hadsereget irányít, amelyhez hasonlót ritkán lehet még csak elképzelni is.

A Második Irodát Napoleon nevezte el így, mikor a francia külügyminisztériumot kettéosztotta s Első Irodának azt nevezte el, amely a háborukat előkészítette, a Másodiknak pedig azt, amely az ellenség frontjairól, belső tervezetéseiről értesüléseket szerez és az ellenséges kémek munkáját meggyúsítja. A világháboruban érte el a Második Iroda a legnagyobb sikerét, amikor jóval az orosz különbéke megkötése előtt leleplezte Nikoláj ezredesnek,

az oroszok párisi kémiszervezete főnökének aknamunkáját és megszerelte összes terveit.

A FÖLDALATTI PÁNCÉLKAMRA

Mikor a világháboruban a németek francia területre léptek, a Második Irodában felbontottak egy dossziét és másnap letartóztatták az összes, Franciaországban lakó németeket. Az utolsó gyári munkás is börtönbe került, holott nem is sejtette, hogy a titkosiroda detektívjei még azt is tudták róla, mit reggelizett.

Ez az iroda akadályozta meg, hogy a német kémek a világháboru folyamán az angol hadakról a legcsekélyebb értesülést is nyerhessék, sőt azt sem tudták meg, hogy 1917-ben nagyarányú lázadás volt a francia hadseregben, amelyet bár gyorsan leverték, de az erkölcsi hatása megmaradt mindvégig.

Maginot hadügyminiszter szervezte újjá a Második Irodát, amikor az ismert erődítmény-vonalat tervezte. A terveket ugyanis

hatszor próbálták megszerezni a külföldi kémiszervezetek.

Négy esetben merényleteket is követtek el. Maginot érezte, hogy a régi rendszerrel nem fogja bírni a harcot. Elsősorban tehát olyan embereket alkalmazott, akik a világháboruban beigazolták teljes megbízhatóságukat: állástalan, kódorgó, tartalékos tisztet és kisembereket. Előbbiek vigyáztak a tervekkel, utóbbiak pedig megépítették a párisi hadügyi palota alatt azt a titkos acélpincét, amelyet Maginot e szakkal adott át Gauche ezredesnek:

— Uram Ha ebből a helyiségből is eltűnik valami, önt lövtem föbe legelőször!

A páncélkamra falai százhusz centiméter vastag elsőrendű krómaccélból készültek és az ajtaját csak két ember tudja felnyitni: az ezredes és a segédje, aki majd egyszer a Második Iroda főnöke lesz.

Ezt a sifrét ember még nem tudta megfejteni, a bejárat nyitókulcsára még nem jött rá senki.

A köztársasági elnöknek egyszer bemutatták a hadügyi épületeit. A titkos kamra bejárata előtt állt Gauche ezredes.

— Elnök ur — mondotta, — a kamrában olyan személy van jelenleg, akinek a jelenléte nem alkalmas arra, hogy Elnök urral egy helyiségben legyen. Felkérem, sziveskedjék lemondani az acélkamra meglátogatásáról.

— Be akarok menni — mondotta az elnök.

— Én pedig nem engedem — felelte az ezredes. Az ügyből botrány lett — és

az ezredesnek adtak igazat.

Mikor a világháboru idején Cailiaux szenátor ismert perét tárgyalta, kiderült, hogy a Második Iroda három teljes esztendőn át a szenátor minden postáját átvilágításal olvasta. Mata Harit is a Második Iroda leplezte le.

A szervezet ma messze elmarad az angol vagy német titkos irodák mögött teljesítmény dolgában. A franciák azonban nem is akarnak javítani ezen. Ők meg vannak elégedve a Második Iroda munkájával. Csak azt nem lehet tudni, hogy az új háboru tartamára milyen új, ismeretlen intézkedéseket tett a titkos Gauche ezredes, akinek ha tálcán hozzák is, nem kell a tábornoki rang.

Farkas István

SIERA

rádiók árát karácsonyra 50%-kal leengedtük

Képviseltek:

„RADIOLUX”, Kralja Alekszandra 24.
GELB BÉLA, Noviszád, Kralja Petra II utl. 25.

Adóreform készül

Megváltoztatják a társulati és kereseti adót

Beográdból jelentik: A Vreme tegnapi számában cikket közölt az adózási rendszer megváltoztatásáról. Eszerint

általános adóreform készül, amely az eddiginél igazságosabb lesz.

Elsősorban a társulati és kereseti adó eddigi kivétési arányát változtatják meg.

A társulati és kereseti adót emelik, amivel lehetővé tesszük, hogy a törpebirtokosok és kisiparosok adóterheik könnyítsenek.

Általában a reform célja az, hogy a szegényebb néprétegek adóterheit a gazdagabbak rovására könnyítsék. Tervbe vették azt is, — amiről már irtunk — hogy

az évi 1000 dináros kataszteri jövedelemmel rendelkező kisbirtokosok adóját eltörlik.

Ez a könnyítés a legfeljebb két hektár földet bíró földművesekre vonatkozik.

Kilátásba helyezték az illetékesek az állami kiadások mérséklését is.

A Horvátbánság kabinetirodájának hivatalos jelentése

Beográdból jelenti az Avala: A horvátbánság kabinetirodájának hivatalos közleménye a december 17-i szpliti kommunista tüntetésekről:

Tegnap délelőtt 9 óra 30 perckor mintegy 600 főből álló kommunista csoport vonult végig Szplit főbb utvonalaiban és tüntetést rendeztek a kommunizmus mellett. A tömeg később ezer főre szaporodott és megtámadta a rendőrség épületét. A rendőrök oszlatásra szólították fel a tüntetőket, akik a felszólalásra közáport zúdítottak a rendőrségre. A rendőrök fegyverüket használták, előbb többször a levegőbe löttek, majd a tömegre tüzeltek.

A tüntetők ekkor rávetették magukat a rendőrökre és kemény ütközetet vívtak velük. A tusa folyamán hét személy súlyos sérülést szenvedett. Bulyanovics Vicskó szpliti munkás, ismert kommunista olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy nem sokkal kórházba szállítása után meghalt. A rendet még a délelőtt folyamán helyreállították. A horvátbánság területén egyébként rendben telt el a vasárnap.

Reggeli Ujság
a magyarság napilapja

Az államvédelmi törvény módosítása és kiegészítése révén a rendbontókat kényszerlakhelyre utalhatják

A beográdi Politika tegnapi számában közli a hivatalos lap szombaton megjelent cikkét az államvédelmi törvény módosításáról és kiegészítéséről. A cikk tartalma a következő:

A minisztertanács a fennálló rendeletek módosításáról és új rendeletek meghozataláról szóló 1939 szeptember 16-án meghozott rendelet első bekezdése alapján a következő törvényerejű rendeletet bocsátja ki az államvédelem és a közbiztonságról szóló törvény módosítására és kiegészítésére:

1. Az állam közbiztonságáról szóló törvény 12.-ik szakaszából hatályát veszti a 4.-ik és 5.-ik bekezdés.

2. A 12.-ik szakasz után új 12. a) szakasz következik, amely így szól:

A közigazgatási elsőfokú rendőrhatalóságok más helyet jelölhetnek ki kényszerlakhelyre utalás céljával

olyan személyek részére, akik a közrendet és biztonságot megzavarják.

Az elsőfokú közigazgatási hatóságok döntése ellen panasszal lehet élni a másodfokú közigazgatási hatóságokhoz a kötelező lakóhely megváltoztatás kimondása után számított nyolc napon belül.

A belügyminiszternek joga van alapjában megsemmisíteni minden rendeletet, amely más helyen való tartózkodásra kötelez valakit.

Annak a helynek első fokú közigazgatási hatósága, ahova a rendbontó elem utalva van elrendeli, hogy az illető hol lakjék a hatóságok felügyelete alatt.

3. A belügyminiszter felhatalmazást kap, hogy egy szabályzatot írjon elő az ilyen személyek tartózkodására vonatkozólag.

A rendelet szombaton érvénybe lépett.

A VASMENYÉT

Ha tökéletesítik: jaj a bombázó gépeknek!

Amerika megint olyas valamivel jön, amin az ember a legjobb esetben is élénken csudálkozik, de a kétely sem maradhat el mellőle. Az a találmány, amelyet most állítólag a legnagyobb amerikai fegyvergyár szerzett meg — az Atwood-féle »vasmenyét« — lehetővé tenné, hogy emberanyag felhasználása nélkül, tisztára légi uton és légvédelmi ágyúk kiküszöbölésével

üzőbe lehet venni és el lehet pusztítani a bombázó repülőgépeket.

Hogy ez az ügy rejt valami komolyat is, ezt vázolja a legismertebb amerikai hírszolgálati irodáknak, közöttük a Central Press-nek az a jelentése, hogy a vasmenyettel végzett próbák a legjobban sikerültek és hogy a feltalálót megtették a fegyvergyár igazgatójává. Amerikában csak sikeres dolgokkal lehet ilyen karriert csinálni. Tehát a vasmenyét ügye is komoly kell, hogy legyen.

ATWOOD ELGONDOLÁSA

Harry Atwood egyike az USA leg- rangidősebb pilótáinak. A veterán repülő volt a legelső, aki 1911 júliusában a washingtoni Fehér Ház mellett elég szűk térségen le tudott szállni gépjével s ő próbálta ki az első, egy darabból öntött gépet 1935-ben a naszuaui repülőtéren.

Ez az ember a jelek szerint feltalálta az egyetlen eszközt, amely szinte teljes védelmet biztosít mindennemű légitámadás ellen. Saját bevallása szerint

harminc esztendeje dolgozott a vasmenyét megalkotásán.

Nyolcvanszor építette újjá és több mint kétszáz ezer dollárt áldozott rá. A vasmenyét alapja az, hogy: elektromosság és mágnesség igénybevételével a találmány mint légi torpedó nyomon kísér minden hatókörébe került gépet és hozzátközve felrobban, de felrobbantja áldozatát is.

Azért nevezte el a feltaláló vasmenyétnek a művét, mert ha sikerül azt a gyakorlatba átvenni, a találmány mint valami menyét a patkányt, úgy fogja pusztítani a nehéz bombavetőket.

Az amerikai hírszolgálati irodák jelentésére hárítva a felelősséget a dolgok valóságáért, már csak az érdekesség kedvéért is álljon itt minden, amit a nevezetes találmányról megtudni sikerült:

A találmány lényege a következő: Atwood al ehető legelősebb anyagokból állítólag össze tud hozni egy olyan apró robot-repülőgépet (emberi befolyás nélküli szerkezet, amelyet a földről elektromos sugarak és rádióhullámok segítségével irányítani lehet. A feltaláló az Amerikában százezer-számra eldobott

régi gépkocsikat

akarja e célra használni. Az amerikaiak ugyanis, ha ráuntak a kocsijukra, egyszerűen kivetik azt valami elhagyott helyre és otthagyják. Száz dollárból elő lehet állítani egy-egy vasmenyétet, amelyhez további százötvenéért olyan fotocellát lehet csatolni, amely messziről megérzi a fémanyag jelenlétét. Az egész vasmenyétet egyetlen repülőgép viszi a magasba, a pilóták »beállítják« a menyéteket és szétszórják a levegőben. A vasmenyét különféle magasságban a saját üzemeje révén önálló mozgásra képes lévén, öt-tíz perc múlva egy önműködő rugós szerkezet segítségével dolgozni kezd. A felvivő gép tehát idejekorán eltűnhet a veszedelmes menyétek közeléből.

MILYEN LESZ A JÖVŐ REPÜLŐHARCA?

Az elgondolás szerint, ami a próbákon állítólag fényesen be is vált, a vasmenyétek százával keringenek a

magasban. Valamennyi képes arra, hogy öt-hat óra hosszat a levegőben maradjon s ha kifogyott az üzemanyaga, önműködően kinyílik rajta egy ejtőernyő és

a »menyét« a talajra száll.

A vasmenyéteket úgy állítják be, hogy körben száguldván, megtartják a kívánt magasságot, de megtartják közel 300 kilométeres sebességüket is. Tetszés szerinti átmérőjű körre lehet beállítani a szerkezeteket. Amely pillanatban az üzemanyaga kifogyott és ejtőernyője kinyílt, a robbanótöltet gyújtófelszerelése automatikusan kapcsolódik, úgyhogy akármennyi vasmenyétet is robotoltatnak a nagyvárosok fölött, veszélyt egyik sem jelent.

Ha már most megjelenik a színen, illetve a város fölött az ellenség a bombázóival vagy bármiféle más gépeivel, s ezek bejutnak a vasmenyétek hatókörébe, akkor érdekes események történnek. A vasmenyét fotocellája a fémanyagot megérzi, rögtön kapcsol és ennek eredménye az, hogy

a vasmenyét, egyre fokozódó sebességgel a fémanyag, — ez esetben az ellenséges gép felé veszi útját.

Mivel a gépek sebessége nem haladja meg a vasmenyétek sebességét, az összeütközés elkerülhetetlen, mert amikor a menyét a gép után vetette magát, megszűnt a körforgása és amíg üzemanyaga tart, követi a repülőgépet még akkor is, ha a sebesség egyforma. Menekülni csak még nagyobb sebesség kifejtése révén lehet előre.

Az összeütközés pillanatában a vasmenyét megszűnik létezni, mert azonnal robban. Töltete a legerősebb hatású robbanóanyag, amely bárhol is sebzi meg a gépet, olyan mértékű sérülést ejt rajta, hogy

a gép pusztulása el nem kerülhető.

A jövő repülőharcában tehát emberek és — vasmenyétek kerülnek szembe egymással és fölöslegessé válnak a légvédelmi lövegek, a vadászgépek, mert ezer vasmenyét teljesen lehetlenné teszi a bombatámadást.

Nagyon természetes, hogy a vasmenyétek felbocsajtása alkalmával a saját gépeket teljesen ki kell vonni a forgalomból, mert a fotocellás menyéteknek

mindenny, kinek a gépét pusztítja el a magasban.

Majdnem reménytelen az ellenséges gépek helyzete a vasmenyétekkel szemben akkor is, ha pompásan felvannak fegyverkezve. A menyét ugyan is nem hosszabb félméternél, páncélzata pedig ellenáll a gépfegyvergolyók átütő erejének. Ezek a játék-repülőgépek tehát abszolút védelmet nyújtanak a jövőben a városoknak. Csak az a baj — írják az amerikai tudósítók, — hogy a találmány

még nem tökéletes

s a legtöbb vasmenyét kikapcsoló szerkeze dacára is mihelyt földet ért, felrobban.

Bizonyára van még egyéb baj is az új találmány körül. Az amerikaiak azonban ügyes műszeresek s így kétségtelen, hogy belátható időn belül Atwood műve bevonul a gyakorlatba. Akkor derül ki majd, mennyit ér a vasmenyét és él-e a Földön mérnök, aki megtalálja az ellenszert is?

Farkas István

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége

HIREK

A Jugorasz munkásszervezet noviszádi nagygyűlése. A Jugorasz munkásszervezet tegnap délelőtt nagygyűlést tartott a noviszádi Szloboda-szloboda nagytermében. A népes nagygyűlésen többen felszóltak és az időszaki kérdéseket vitatták meg. A beszédekben főként a drágaságra tértek ki, valamint a munkabérek csökkentését és a munkanélküliség kérdését boncolták. Felolvasták a jelentéseket, amelyeket a jelen voltak egyhangulag elfogadtak, majd a vidéki kiküldöttek ismertették helyi viszonyaikat. A gyűlés végén határozati javaslatot hoztak, amelyben többen között követelték, hogy a minimális munkabérekéről hozott és dr. Radivojevic dunai bán által már alá írt törvény azonnal lépjen életbe és ne 60 nap múlva, mint tervezték. Követelték továbbá, hogy minden munkásnak, alkalmazottnak drágasági pótlék címén adjanak fizetés emelést, ezenkívül nehezségek meg a bérlelt lakásokat és az elbocsátásokat. A rezolúcióban kitértek még a munkástörvény egyes szakaszaira és a munkáslakások lehetetlen állapotára is.

Betörések Noviknezevácon. Noviknezevácról jelentik: Szombatira virradó éjjel ismeretlen tettesek két helyen is sikeres betörést követtek el. Az éj folyamán betörték gróf Maldeghelm Károly földbirtokos kastélyába és 15 liter többéves, palackolt barackpálinkát vittek el a betörők. — A másik betörést Tatics Milován kereskedő kárára követték el. A tettesek behatoltak Tatics főcuccai üzletébe és a feltört készpénztárból 600 dinár készpénzt és árut vittek el. A rendőrség megállapította, hogy a betörők Taticshoz a kerten keresztül törtek be. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

Lefoglalt rádiók eladása Noviszádon. A noviszádi posta igazgatósága közli, hogy az év folyamán lefoglalt rádiókészülékeket 1940 január 3-án, reggel 8 órai kezdettel nyilvános árverésen eladja. Az árverést a posta, telefon és távirat vasutállomáson lévő raktárában tartják, ahol vasárnap kivételével mindennap megtekinthetők az eladásra szánt készülékek. A készülékeket az előre megállapított áron alul eladni nem lehet, a megvásárolt készüléket a helyszínen ki kell fizetni és 24 órán belül el kell szállítani.

Eljegyzés. Kovács Dezső földbirtokos Temerinből vasárnap tartotta eljegyzését Hevér Boriskával Szrbobrában.

Társasjátékok nagy választékban Schmolka könyvkereskedésben, Noviszád, Trg Oszlobodjenja 6.

A Jadrán-örség ifjúsági szervezetének évi rendes közgyűlése. A noviszádi kereskedőifjak otthonában tegnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlést az Adria-örség ifjúsági szervezete. A közgyűlést dr. Magarasevic Bránko elnök nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket, majd felolvasta a hódoló és üdvözlő táviratokat s átadta a szót Nikovics Milos titkárnak, aki a jelentéseket olvasta fel. A titkári jelentésekből kitént, hogy a szervezetnek 6.460 tagja van. A pénztári jelentés szerint a szervezet az elmúlt évben tevékeny munkájával mintegy 150.000 dináros bevételt eredményezett. A jelentések elhangzása után időszaki kérdéseket vitatták meg, majd a régi vezetőségnek megadták a felmentvényt és megválasztották az új vezetőséget. Az egybegyűlték egyhangulag ismét a régi vezetőséget választották meg.

Női dolgok

Olvastam valahol egy régi könyvben, hogy a régi korban nemcsak a nők, de a férfiak is festették magukat. A nők azért, hogy fiatalabbnak nézzék őket és férjüket kapjanak, a férfiak pedig azért, hogy öregebbeknek tűnjenek fel és — hivatali kapjanak. Hát a mai világban ez fölösleges. Amíg ma egy fiatal ember hivatali kap, ugys belecsúsz.

Elvira barátnőm felcsapott írónőnek. Első regényét az egyik kritikus kegyetlenül levágta. Elvira kifakadt előttem: »Rettenetes, miket írt rólam az az ember!« Vigasztaltam: »Sohse busulj, kérlek, hiszen mindenki tudja arról a kritikusról, hogy nincs önálló véleménye, csak azt írja, amit másoktól hall.«

Nem értem, miért féltik úgy a nőket az elférfiasodástól? Hát nem a férfi oldalbördájából alkotta Isten az első nőt? Kell, hogy hasonlítunk egy kicsit a férfiakhoz. Végre is nem lehetünk egészen tökéletesek.

Fidzsi szigetén, mint olvasom, az a szokás, hogy a házastársak csak titokban kereshetik fel egymást. Hát így még csak elképzelhető valahogy a házasság!

Valamelyik tudós megállapította, hogy békés, tökéletes házasságot csak a madaraknál észlelhetünk. Én nem tudom, miért olyan szerencsétlenek ezek a mai házasságok, hiszen a férfiek között annyi jó madár van.

A férfi meghódítja a nőt, de csak azért, hogy legyen, aki uralkodjék felette. Tudniillik a férfi felett.

Ha mi nők, lesütjük a szemünket, abban elismerem, lehet valami ravaszság. De ha egy férfi süti le a szemét, akkor, semmi kétség, formás lábunkat gusztálja.

A szerelem csak addig van, am'g nincs. Mihelyt van, már nincs.

A nő magasabbrendűségét már a biblia is igazolja. Mert ahhoz, hogy a Teremtő megalkossa az első férfit, csak sárna volt szükség. De az első nő megteremtéséhez már kész ember kellett.

(D.)

KANIZSAI HIREK. December 21-én reggel 9 órakor a város-gazda irodájában nyilvános árverésen kiadják a dolinai piac haszonbérleti jogát. — Az 1940. évi szükséges városi nyomtatványok és irodaszerek beszerzésére december 23-án reggel 9 órakor a főjegyzői hivatalban nyilvános árlejtést tartanak. Idevágó felvilágosítással a főjegyzői hivatalban szolgálnak. — A kanizsai Kölesönös Tűzkárbiztosító Szövetkezet értesíti tagjait, hogy a Gazdakörben december 31-én délután félhárom órai kezdettel nagygyűlést tart. A gyűlést határozatképtelenség esetén újév napján ugyancsak félhárom órai kezdettel megtartják, tekintet nélkül a megjelentek számára. — A Gazdakör évi közgyűlést december 31-én délután 2 órakor tartja saját helyiségének kistermében.

Fényképalbumok, emlékkönyvek karácsonyra minden kivitelben kaphatók: Schmolka könyvkereskedésben, Trg Oszlobodjenja 6. (Apoló épület). 8202

Karácsonyi istentiszteletek sorrendje a kulai protestáns imaházban. Kuláról jelentik: A karácsonyi istentiszteletek sorrendje a kulai imaházban a következő: december 24-én református istentisztelet lesz az imaházban, délután a női egyesület karácsonyi ajándékokban részesíti a szegénysorsu protestáns gyermekeket. Karácsony első napján Haib István evangélikus lelkész tart istentiszteletet, majd utána urvacsoportot, karácsony másnapján pedig Gachal János református lelkész tart istentiszteletet és utána urvacsoportot.

KULAI HIREK. Tizenkét kulai vadász részt vett a bezdáni nagy körvadászaton, amelyen a szerencséskezű nimródok egy vadásznot, 3 rókat és 200 nyulat lőttek. — A kulai kereskedők és gyáriparosok kitűnő eredménnyel zárult gyűlést rendeztek egyik mostohasorsu társuk javára. — A szőlőtulajdonosok bortermő földjükről kötelesek jelentést tenni 1940 január 20-ig a községházán.

A kanizsai légvédelmi osztály rendelete. Kanizsáról jelentik: A város légvédelmi osztálya rendeletet bocsátott ki, amely az alábbiakat foglalja magába. Minden háztulajdonos köteles a padlásról a gyűlékony anyagokat eltávolítani, ezenkívül köteles beszerezni 5 vödört, egy százliteres hordót, fejszét, 3 lapátot, három ásót és egy harapófogót. A padlásra lévő gerendákat kötelesek a háztulajdonosok sárral vagy ma'terral bevonní, valamint a padlásfeljáróhoz egy kocsi homokot készíteni. Alkalmos helyen állandóan vízzel telt hordónak kell állni s a háztulajdonos köteles gondoskodni róla, hogy a víz télen se fagyjon be. Ezt úgy érheti el, hogy a vízbe sót vagy kékkövet (rézgálicot) tesz. A rendelet megjelenésétől számított harminc nap múlva bizottság látogat meg minden házat és felülvizsgálja, hogy a rendeletnek eleget tettek-e. A mulasztókat szigorúan megbüntetik.

Nem ezredorvos, hanem csodaorvos. Néhai dr. Hadzsy János topolai orvosról írt tegnapi cikkünk címébe nyomdahiiba csuszott be, amennyiben nem ezredorvosról hanem csodaorvosról volt szó, amint az a szövegből ki is tűnik.

— Üdvözet. Hozzá tartozóiknak, barátainak és ismerőseiknek a Reggeli Újság útján küldik üdvözlőlevelüket. **Novibecskére:** Bali Lajos, Patócs Lőrinc, König Ferenc, Károlyi Ferenc, Kovács Ferenc, ing. Giel János, Koffler Miklós, Aszódi József, Tajti István. **Dapper Károly** Petrovgrad. **Farkas Péter,** Horváth Antal, **Bada Károly,** Koszorus János, Szarapka József, Szabó Lajos, Zódi József és Csonka János. **Tobára:** Bali István, Oláh István, Fehér Pál, Schweller Illés, Kecskeméti József és Sági József. **Bozsárra:** Dudás József, Dudás Tibor és Mihályfi Mihály. **Vranjevóra:** Sarándi Ferenc, Szakács Mátvás, Kolenák Imre, Kormos István, Rontó Sándor, Neborovszki Illés és Farkas István. **Padéjra:** Weber Mihály, Szénási Pál, Guba Márton Tóth Mátvás, Mészáros András, Német András, Borsi István, Kecskeméti Péter, Égető János és Medve József. **Pofiszki Szveti-Nikolára:** Lévai József, Hajnal János, Pinter Mihály, Pfeifer Ferenc és Csonti Imre.

Legyen karácsonyi ajándék ezuttal egy

ebédő készlet

L. Derner üveg, porcellán és háztartási cikkek üzletéből, Noviszád, Kr. Petra 1 30

Hímző- és varrótanfolyam Mállygyoson. Mállygyosról jelentik: A Keresztes Egyesület vezetősége Szentiványi Dezső, a Munka című gazdasági lap szerkesztőjének kezdeményezésére és támogatásával 1940 január 2-án kétéhetes hímző- és varrótanfolyamot rendez. A díj két hétre 20 dinár. Akiknek szándékában van a tanfolyamon résztvenni, jelentkezés be Molnár Etlkának vagy Raffay Mariskának.

BÁCSTOPOLAI HIREK. Az anyakönyvi hivatal jelentése szerint az elmúlt héten két leánygyermek született. Házasságot kötöttek: Majtényi János és Juhász Ilona, Avramovic Borivoj és Szimin Julianna, Pop Jovánovic Jován és Dániel Hilda, Kiss Károly és Babi Mária, Eibenschütz Ignác és Horváth Gizella. Elhaltak: Papp Ferenc 79 éves, Rencsár Péter 3, öz. Virág Viktória 78, Pálfi János 71 és Tallósi Verona 67 éves korukban. — A Katolikus Jótékony Nőegylet karácsony másnapján délután 4 órai kezdettel a Bakai-vendéglőben táncos teadélutánt tart. — A topolai sportolók körében mozgalom indult meg, hogy a karácsonyi görögországi turnéjáról visszatérő Ferencváros futballcsapatát egy topolai mérkőzésre megnyerjék. A tervek szerint esetleg a topolai JAK, moravicaí Kri-vaja, Csantaviri AK és a mali-igyo-si Bela Zvezda csapataiból válogatott játékosok mérkőznének a Ferencváros csapatával. — A Katolikus Jótékony Nőegylet, mint eddig is minden évben, az idén is nagyszabású téli segélyakciót kezdett. Az egyesület tagjai önként felajánlóták szolgálataikat és házról-házra járva gyűjtönek. Az egyesület vezetősége felkéri azokat, akik abban a helyzetben vannak, hogy adhatnak a nélkülözőknek valamit, azok ne várják házukhoz a gyűjtőket hanem azt szerdán délután 2 órától 5-ig adják át az egyesület irodájában (Szommer-ház).

SZINHÁZ-FILM

Könnyü a férfiaknak

a noviszádi Polgári Magyar Daloskörben

Noviszádi egyik legtevékenyebb és kitűnő műkedvelő együttes révén az égardához tartozó egyesülete, a Polgári Magyar Daloskör szombaton este jó széküléshez híven ismét nagyszerű színlelőadással örvendeztette meg Noviszádi magyarságát. Gerich Endre, városunk kitűnő jellem- és vigjátékszínezőnek rendezésében szombat este bemutatták Barabás Pál kissé megrész, de izig-vérig mai vigjátékát, a *Könnyü a férfiaknak* című háromfelvonásos, 5 képből álló darabot. A *Könnyü a férfiaknak* inkább tragikomédia, kevel keserű igazságot mond el vig hanghordozásban. A darab Pál, a keresetnélküli fiatal banktisztviselő élete körül forog, akit a felesége tart el. Az asszony, Mária, ismeri az életet és lánynevén szerepel cégénél, elhallgatja férjhezett mivoltát, csak azért, mert tudja, mint lánynak sokkal könnyebb az érvényesítés. Borden aligazgató udvarolni kezd Máriának, mikor azonban megtudja, hogy férjes asszony s mialta bomolt fel a kis család harmóniája, mindent jóvátesz, állásához futtatja Pált. A *»Vezir«* a jót csak tetézi s aligazgatóvá teszi Pált, aki nek eddig a felesége volt a főnöke. Pál végre megtalálja tekintélyét s ezzel minden a rendes kerékvágásba tér.

Gerich Endréné nagyszerűen állta szerepét s vonzóan játszotta meg a halkszávu asszonyt, a mai dolgozó nő komoly, igazi típusát.

Modorai, jól hangszóvított beszéde és szereplése minden kritikán felül.

Partnere Pál, S'ha Tibor volt, egyben az előadás Benjáminja is, mivel most játszott másodszor színpadon.

Síla a noviszádi színjátszás legkomolyabban ígérte.

A kezdőt már is hiába keresi benne a kritikus, igazi színpadra termett fiút, ezt bizonyítja otthonos mozgása, jó megjelenése és kitűnő arcajékta is. Egyetlen egyszer hibázott, amikor megkapta állását s néhány perc múlva szemben állt az aligazgatóval, nyugodtan elgorettázott és kezét zsebbe tűve beszélt közvetlen feltevésehez. Hisszük, hogy S'ha Tibort a jövőben nem látjuk hasonló, kicsi, de bántó hibát követni.

Gerich Endréné új Gerich Endrét ismerünk meg: a kitűnő komikus mint jellemző is művészt nyújtott. A *»Vezir«* a legszakavatottabb színházi bírálók is aranyéremmel tüntették volna ki. A közönség egy-egy jelenete után olyan tapssal jutalmazta meg, hogy az maga is aranyat ért. A jószívű, izés humorú öreg vezirigazgatót olyannak képzelte el az író, mint ahogy azt Gerich megelevenítette. Gerich Endre nem műkedvelő — hanem színész. A javából.

Csak elismerni lehet, bírálni alig. A Teca féltelmes kisánya, Indiszkrét vagyunk s e áruljuk, hogy Winterfeld Papi alakította. Az életből is ismert modern lányt vitte színre, aki férjhez akar menni, s ha egy lány férjhez akar menni, aztán van is valaki, akit már erre a hálátlan mellék szerepre, a férfi szerepre kiszemelt, akkor vagy a golyó, vagy az igen követhetnek csak. A darabban, miként az életben, a szomorúbb megoldással, az *»Igen«*-nel végződött a Teca és kiszemeltjének egyoldalú küzdelme.

Winterfeld Papi még vezetőszerepet játszik a noviszádi műkedvelés terén.

s egy férfi szüléskorát életterén is, ha egyszer rászánja magát és elvesz valakit.

Szükség Károly régi, oszlopos tagja az együttesnek, igazi kiegyensúlyozott színész, minden helyzetben megtalálja a helyes hangot a velejáró mozdulatokkal és mimikával együtt.

Szombati szereplése öregbítette eddigi sikereit.

A kisebb szerepekben elsőrangú alakítást nyújtottak Rosipál György, Cser Éva (kár, hogy nem játszik hosszabb szerepet), Rieza József, Köntig József, Belozsánszky Jozsefin és Székely Miklós. Mindent öszevéve, a *Könnyü a férfiaknak* a Daloskör egyik legsikerültebb előadásának számít. Kedves megépetést keltett, hogy a kissé meglehetősen kezdett darab gördülékenysége és a szakavatott rendezői kezek elővigyázatossága következtében éjjelre már lepergett. Gerich Endrét a rendezésért külön dícséret illeti. Az előadásnak hosszú életet lehet jósnálni, a tizes szériáig valószínűleg eljut.

bé-em)

Meghalt Douglas Fairbanks, az ezer kaland hőse

(New York, december.)

A californiai Santa Monicából jelentik, hogy Douglas Fairbanks, a híres filmsztár ötvenöt éves korában váratlanul meghalt.

Mint az igazán nagy emberek halálát szokás, csak egymondatos távirat jelenté, hogy Douglas Fairbanks meghalt. Halála váratlanul ért mindennyiunkat, mert ő, az örökifjú mindenre emlékeztetett inkább, csak arra nem, hogy valaha meghalhat ő is. Hiába nem filmezett már jó ideje, ifjúságunk legszebb filmemlékei az ő nevéhez fűződnek, amelyek éppen legromantikusabb kamaszálmainkat valószínűsítették meg. Ő volt az erő, a fiatalság, a rugékonyság és a csodálatos kalandok hőse a gáncstalan lovag, aki ezer veszéllyel megküzd és a legszorongatottabb pillanatban siet az ártatlanok védelmére. Ki ne emlékeznék híres filmjeire?

»Z, a fekete lovag«, »A Bagda-

di tolvaj«, »Robin Hood« mindmegannyi felejthetetlen élménye,

nemcsak a mozilátogató közönségnek, de még anak a fiatalságnak is, amely véletlenül elmulasztotta a szokásos gyerekkori kalandortörténetek olvasását. Mindezeknél több volt: mese és valóság egyszerre. Azóta is fájdalommal látjuk hogy mily kevésbé tudnak utódai vívni, lóra pattanni, diadalmasan nevetni ellenfelek bukásán; ő igazán mestere volt a filmművészetnek abban az értelemben, amely sohasem hiányozhat a filmből, ha valóban az akar lenni: igazi drámai hős volt, aki a legfontosabb kívánalmat elégítette ki: a mozgalmasságot.

Még nyáron java erejében láttam őt Velencében, amint a Szent Márk-tér Árkádja alatt a velencei nemzetközi fiatalság rajongva körülvette és ünneplő tömegben kísérte lakására. Valóságos helyi mennybe-

menetel volt ez, jól megrendezett tömegjelenet, amint egymás hegyénhátán körülvették őt és mindenki autogramjával és egy kedves mosolyával távozhatott. Őt carabinieri is alig tudta megvédeni attól, hogy szeretetükben halálra ne szorítsák, de ez egy pillanatra sem szomorította el; ellenkezőleg, csak mosolygott azzal a kedves és csillogófogú nevetéssel, amelyet úgy szerettünk benne. Én csak a szállodája ajtajában érhettem már csak el és egy kicsit el is beszélgettem vele. Elmondtam neki, mennyire rajongtam érte fiatal koromban és egyik óhatatlan szomorúságom most is, hogy nem láthatom őt viszont filmen.

— Hadd jöjjön a fiatalság — mondotta mosolyogva — ne mondják, hogy elveszem előlük a kenyeret.

S ahogy ránéztem, ahogy ott állt fehér szmokingjában, frissen és fiatalon, azt gondoltam és mondtam is neki, hogy bárcsak ilyen fiatalok lennének utódai. Még egyszer mosolygott és aztán elbucszva, távoli magyar hivatást üdvözölve, felszaladt a szálloda lépcsőin felesége után, aki már aggódva kereste szemével, elmaradt »ifju« lovagját.

Füsi József

A szubotícai Magyar Olvasókör karácsonyi műsora

Karácsony másnapján bemutatják a Régi szerető népszínművet

A szubotícai Magyar Olvasókörben még nem intéződött el a jegyilleték kérdése, ami miatt hetek óta szünetelnek az előadások, de Vukovics Gyidó József közbenjárására a pénzügyminiszter újból megígérte, hogy a szubotícai Magyar Olvasókör is részesül abban a törvényben biztosított kedvezményben, hogy kulturális előadásai után nem kell illetéket fizetnie. Az előadások szünetelése súlyosan érintette az Olvasókör színvonalának látogatóit, mert Szubotícai ugyyszólván kizárólag az Olvasókör előadásai jelentették a magyar színpadi kultúrát. Az Olvasókör vezetősége éppen erre való tekintettel úgy határozott, hogy az ünnepekre felfüggeszti az előadások szüneteltetésére vonatkozó határozatát, két színlelőadást és egy gyermekelőadást rendez. Karácsony első napján délután Kosztolányi Mária kitűnő rendezésében lesz gyermekmesedélután, karácsony másnapján délután pedig a Varázskerítő ismétlik meg. Este bemutatóelőadás lesz és a Régi szerető című ismert énekes népszínmű kerül előadásra.

A szubotícai Magyar Olvasókör karácsonyi programja iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Az »Egy fertály föld« Pasicsévön. A pasicsévői Magyar Közművelődési Egyesület műkedvelői 8 órai kezdettel, a Matheis-vendéglőben színe hozzák Deli Lajos »Egy fertály föld« című tanyai vigjátékát 3 felvonásban. Az előadás iránt úgy helyben, mint a környező falvakban nagy érdeklődés nyilvánul meg annál is inkább, mivel az egyesület Gyöngyösbokrétája akkor mutatkozik be először.

Gulyáságyúva' Amerika ellen

A newyorki világhiállítás magyar pincére elmeséli, hogyan hódította meg a magyar konyha Amerikát

(Budapest, december.) — Magas, barna fiatalember Bódi Mihály, a newyorki világhiállítás magyar pavilonjának pincére, aki pár nappal ezelőtt érkezett vissza Amerikából és most itt ül a szerkesztőségi boksban, hogy elmesélje

a magyar konyha világraszoló győzelmét a világhiállítás ezer csodája között.

Bódi Mihály tekintélyes összegű kilométerek és meglehetősen mozgómas élet után érkezett el a kicsiny magyar pavillon étterméhez, amely a maga 67 férőhelyével az amerikai méretek között tömörkedétség után indult el a siker útján. Bódi Mihály ugyanis először rikkanás volt Csongrádon, azután pincér lett az Emlék-ben, külföldre ment és hosszú világhiállítás után a párizsi világhiállítás lett a magyar pavillon pincére.

Amikor azután báró Kruchina Károly, az amerikai világhiállítás magyar kormánybiztosa kiverkedte, hogy a magyar pavillonban

ne csak borkóstoló legyen, hanem magyar étterem is,

Gundel Károly megszervezte a magyar konyhát Unterreiner Győzővel együtt. Bódi Mihályt is pincérnek szolgáltatták Starbauer Ernővel, Tomka Józseffel, Jánossy Jánossal és Keszler Józseffel együtt. Főpincérek Gál István volt, a budapesti és newyorki Ritz híres «főura», míg a borfő egy Angliában született magyar fiatalember.

A SZAKSZERVEZET KÖZBELÉP

1939 május 11-én nyílt meg a magyar pavillon, a megnyitás előtt azonban viharos harcokat kellett megvívni a kis magyar külföldiműveltség. Rendkívüli nehézségek árán tudták csak berendezkedni, mert a szakszervezet nem tűrte, hogy valamit maguk végezzenek. Ha éjjel maguk felállították az asztalokat, reggel megjelent a szakszervezet küldöttsége és mindent szétdobált.

— Végre megnyitottuk a magyar éttermet, aminek főzőfülké nagyságu konyhájában Kics Géza párizsi magyar szakácsművész főzött, — mondja Bódi Mihály.

— Mi volt a magyar konyha étlapja?

— Gundel Károly speciális magyar ételkezelő állította össze.

A fősláger a borscs-gulyás volt, amit nem győztünk kimérni. A kiállítás üzeme aatt kerek 25000 font prima marhahúst főztünk fel gulyásnak és elfogyott ezer font magyar paprika is. Nepona legkevesebb száz csirkéből főztünk paprikáscsirke párosított tarhonyával és galuskával, de nem maradt le a töltöttpaprika és töltöttkáposzta, a fatányéros, rabókus, a palacsinta sem. Magyar ízű, de paprikamentes ételkülönlegességünk a «bomaj» töltött borjúfélé volt heroldági módra. A legmelegebb nyári napokon, amikor Newyork ugyyszóván üres volt, legalább 1200 adag gulyást adtunk el.

Még a tenyérynél ragyságu magyar bárban is serban álltak az emberek a 35 centes kis gulyásokért.

AZ ANGOL KIRÁLY MAGYAR SZENDVICSE

Előkelő vendégekben természetesen nem volt hiány.

— Amikor az angol király pár Amerikában járt, — meséli tovább Bódi Mihály — és megtekintette a világhiállítást, a magyar pavillon (az angol pavillon szomszédságában) szolgáltatta a büffét és az előkelő vendégek maguk által

magyar

cset leg...

— **La Guardia, Newyork főpolgár-**

mestere ebédet adott a washingtoni szenátorok tiszteletére a magyar étteremben. A menü lebecsélyes volt, paprikáscsirke tarhonyával, fatányéros és palacsinta. Itt ként Pusztakoktét, debrői hárslevelűt és a feketéhez kecskeméti barackpálinkát szolgáltunk fel.

— Miből áll a Pusztakoktét?

— Egy harmadrész száraz tokaji szamorodni, kétharmadrész kecskeméti barack, egy csepp Unikum és citromhéja. Sok vendégünk volt a művészvilágból is. Megem szolgáltam ki Grace Mooret, Gloria Swansont és Gyenge Annát.

SZÁZRUSZONHÉT SZÁZALÉKOS GYŐZELEM

— Hogyan sikerült anyagilag a kiállítás magyar részét?

— Még ebben a lehetetlenül kicsiny helyiségben is kitűnően. Népi tizenhatórás munkára a forgalmunk összesen 130.000 dollart tett ki és ez pontos számítás szerint

127%-os győzelmet jelent a világhiállítás minden hasonló üzeme felett.

Ez a győzelem a kiállítás bevétele után az amerikai szálló nagy eredménye volt és nem győztük kiemelni, hogy ezt a remek eredményt egy kicsiny, kifosztott európai nemzet érte el.

— Szóval a magyar konyha meg hódította Amerikát?

— Teljesen. Ezerszer annyi forgalmat is csinálhattunk volna, de reméljük, hogy jövőre jobb körülmények között tudunk dolgozni.

— Jövőre?

— Igen. Gundel Károly ugyanis kimaradt Amerikában és előkészíti a kiállítás jövővi megnyitását, amikor már

hátszáz személynél (Harmadik rész.)

— Egyénleg hogy vált be a vállalkozás?

— Felbomlott a legnagyobb remények is. Minden magyar pincér megkeverte a maga 200 dollárját, de nem szabad kutyába venni az ekkéféleg győzelmet sem. A kiállítás amerikai főbiztosa, Edward J. Flynn lüben levélben gratulált, a lapok pedig azt írták, hogy

az amerikai pincérek elcsodálódnak a magyar pavillonba udvariasságot, jó módot és híres ki-szolgálást tanult.

— Találkoztak amerikai magyarokkal?

— Természetesen. Ők fővendégek legjobban a mi szolgálatunk ehamozták bevételeket meghívás által és jelentős részük volt benne, hogy a 20000 dolláros kis magyar kiállítás millió vendéglátó volt a millió éppk millió látogatóval. Tíz órán keresztül bennüket. De János washingtoni magyar követ és egyenesen megérte volt, rá is lelkes örömmel jötték az amerikai urak, akik már éltek Magyarországon és be-tértek hozzánk, hogy egy pár magyar bor, egy jó magyar ebéd mellett felidézzeik ifjúságuk boldog pasztéját. Egyik legkedvesebb vendégünk például Lehmann kormányzó volt.

Eddig tart Bódi Mihálynek, a világhiállítás magyar pincérének valómása arról a ragyszerű hallgatortól amellyel a nem túlságosan ekkéfélegzett gyomrán keresztül meghódították Amerika népét. És kiderül ebből hogy

a legnagyobb népeket is könnyű meghódítani.

De az egy...

De a szentes papka a segéd me...

Baróti Géza

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számla - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

31 közlemény

Második rész Általános jogi ismeretek

A tulajdonjognak is lehetnek korlátai. Ily korlátozások többek között: a kisajátítás, amely abban áll, hogy kdzérdekből más tulajdonát a tulajdonos akarata ellenére is igénybe lehet venni, természetesen kártérítési kötelezettség mellett (vasutépítésnél) a szükséges terület mindig igénybe vehető).

A tulajdonjog megszerzése a következőképpen történhetik:

1. Ingó dolog általában találás és — ha nem uratlan — átadás útján szerzhető meg. Az átadás (predaja) lehet adás-vétel, ajándék, cserre, öröklés, stb. Elbirtoklás (odrzej—usucapia) által is megszerzhető a tulajdonjog, de feltétele, hogy a birtokos a dolgot 32 évig zavartalanul birtokolja. A találást be kell jelenteni a hatóságnak.

2. Az ingatlanok tulajdonjoga a telekkönyvi bekebelezés útján szerzhető meg.

A telekkönyv (zemljišnoknjizni ured) (kataszter—gruntovnica) a járásbírósnál vezetett és bárki által megtekinthető lapokból: a telekkönyvi bevételekből áll, amelyekben a járásbírósnak területén fekvő összes ingatlanok leírásomozva vannak és pedig a birtok minőségének (szántó, szőlő, erdő, ház, stb.) nagyságának, tulajdonosának és a birtokot terhelő adósságnak hiteles megemlékezésével.

Ezek az adatok a telekkönyv három különböző lapján vannak feltüntetve még pedig az

A. (vagy birtokolási lapon (posedovnica) látjuk a telekkönyvi be-tétben felvett birtokok, sor és helyrajzi számát, amelynek segítségével megtalálhatjuk a községnek a telekkönyvben őrzött térképén, avázrajzon is, a kérdéses ingatlant. Ezen a lapon van továbbá a művelési ág, megemlékve és a birtok térfogata, valamint a kataszteri tiszta jövedelem.

A. B. (vagy tulajdon lapon (vlastovnica) (pravni naslov—instus titulus) találjuk a tulajdonos nevét és azon körülmény feljegyzését, hogy mikor és milyen jogcímen szerezte a fél a tulajdonjogot.

A. C. vagy teherlapon (teretovnica) látjuk az ingatlant terhelő idegen dologi jogokat: a szorgalmat és a zálogot megemlékve, hogy mely részre és kit illet a szolgálat és hogy mikor és kitől vették fel a kölcsönt.

Ha a tulajdonos személyében, vagy a jelzálogi terhek tekintetében változás áll be, ezt a körülményt a telekkönyvi betét megfelelő lapján bejegyzik, s erre való hivatkozással a hatályon kívül helyezett tételnél is feltüntetik az érvénytelenítést (a jegyzetben pl. «törlés» szóval).

A telekkönyvi betétekbe bejegyzéseket, illetve törléseket csak a járásbírósnak, mint telekkönyvi hatósághoz benyújtott kérvény alapján lehet eszközöztetni, a kérvényben hitelesen igazolni kell, hogy a bejegyzés, illetve a törlés a folyamodót joggal megilleti. Ha valaki a tulajdonjog bekebelezését kéri, igazolnia kell, hogy az ingatlant megvette. Ha valaki kölcsön adott pénzt akarja biztosítani a bejegyzéssel, igazolnia kell, hogy az ingatlan tulajdonosának kölcsönt adott. Ha a tulajdonos a bekebelezett terhet törölni kívánja, a hitelező nyugtájával és törési engedélyével kell bizonyítania, hogy a tartozás már nem áll fenn.

A hitelezők a teherlapon bejegyzett követelések sorrendjében tarthatnak igényt a kielégítésre. Aki előbb adott kölcsönt az ingatlanra, biztosabban számíthat árverés alkalmával a kielégítésre, mint az, akinek a bekebelezése későbbi keletű. Ezért fontos, hogy akár előjegyzéssel is a hitelező előbbi helyet biztosítson magának, nehogy mások megelőzzék.

Az előjegyzéseken és bekebelezéseken kívül vannak telekkönyvi feljegyzések is. Feljegyzik például, hogy a birtokért per folyik, vagy a tulajdonos kiskora stb., hogy az esetleges vevők tájékozva legyenek az ingatlan állapotáról, illetve afelől, hogy mivel lehet a zálog-vételi szerződést érvényesen megkötni (pl. a gyámmal s nem a kiskorúval).

A ZÁLOGJOG (založno pravo).

Ha valaki pl. kölcsönt vesz fel aranygyűrűjére, kénytelen a gyűrűt átadni hitelezőjének, aki azt nemfizetés esetében el is adhatja. Ha pedig valaki kölcsönt vesz fel házára, csak úgy áll jogában a házat eladni, ha a vételárból a hitelezőjét kielégíti. A hitelezőnek ezt a jogát, amellyel biztosíthatja önmagát, sőt ha az adósa nem fizet, a zálogul vett biztosítékból követelését ki is elégítheti: zálogjognak nevezik.

A zálogjog — aszerint, hogy ingó, vagy ingatlan dolgot kötünk le biztosítékkal — lehet kézi zálog (ručni zalog) és jelzálog (hipoteka). Kézi zálog esetében a zálogtárgyat át kell adni a hitelezőnek, a jelzálog esetében pedig a zálog hitelezőnek átengedni, sőt továbbra is megmarad a tulajdonos használatában, de a telekkönyvben

(Folytatjuk)

Varasbetegség késői kártétele. A varasbetegség az almán és körtén községes nálunk és bizony ugy a leveleken, mint a gyümölcsön megtalálhatjuk a kártételét. A leveleken barna foltok keletkeznek, az ilyen levél korán lehull. A gyümölcsön is megtalálhatók a barna foltok, a gyümölcs kisebb marad, eltorzul, erős fertőzés esetén meg is repedezik. A fiatal hajtásokon csucsszaradást idézhet elő. Az elterjedését elősegíti a páradús meleg levegő. A betegség a leveleken telel át. A varasbetegségnek a késői megjelenése már nem a fán ütközik ki, hanem a raktárhelyiségben, dacára annak, hogy a fertőzés még a fán történt. A betegség hatását még súlyosítja az, hogy a megrepedezett gyümölcs a sebhe yeken keresztül ki van téve a rothasztó gombák és baktérium sporáinak is és amit nem pusztít el a varasbetegség, azt főnkre teszik ezek a rothasztó szervezetek. Mivel a varasbetegség még a fákön fertőzi meg a gyümölcsöt, azért a védekezésnek is a fákön kell még megtörténni, vagyis a gyümölcsöt még a leszedés előtt a fán kell megpermetezni bordóléval. Hogy a késői fertőzés varasbetegséget ellenüljük, már az év folyamán több ízben kell fákunkat bordóléval permetezni. Az első permetezést még az évi régezés után adjuk, a nyár folyamán két ízben permetezünk, majd a nyár végén még egy ízben kell permetezni bordóléval, így ekerülhetjük a raktárban kifejlődő varasbetegséget megakadályozni. Ha az ősz meleg és esős, tehát a gombabetegségek kifejlődésére a legkedvezőbb.

Rövid sport hírek

A cserkészek karácsonyfát Szomborban. A szombori cserkészek az alábbi felhívást adták ki: Boldogan jelentjük, hogy az elmúlt karácsonykor háromszáznál több szeretetszolgálatot osztottunk ki és így az Önök áldozatkészsége több, mint háromszáz elhagyott, nyomorgó gyermeknek szerzett boldog karácsonyt. Az idei karácsony súlyos viszonyok között köszönt ránk és a nyomorgók és elhagyottak száma megszorodott. Az idén is felajánljuk a cserkészek karácsonyfáját, bár tudjuk, hogy fogadalmunk teljesítése súlyos feladatot ró ránk. Nem kérünk komoly áldozatot, csak annyit, hogy ha van, régi baba, játék, meséskönyv, karácsonyfadísz, ruhanemű, ajándékozza azt nekünk. Mi az összegyűjtött ajándékokat rendbe hozzuk és karácsony estéjén azzal a szeretettel osztjuk szét az arra rászorulóknak, amilyen szeretettel azt kaptuk. Lehet, hogy szeretetlenek vagyunk, mikor még arra kérjük, hogy ha lehet, juttasson el hozzánk néhány szem cukrot, fűgget vagy egyéb nyalánkságot, esetleg néhány fillért, mert ezen adományokból óhajtjuk kiégészíteni a szétosztásra kerülő szeretetszolgálatokat. Büszkék és boldogok leszünk, ha a szeretet ünnepén sikerülni fog az elhagyott nyomorgókat legalább karácsony estéjén boldoggá tenni. A szeretetadományokért kívánsága szerint a cserkészek a megjelölt napon és órában készséggel eljönnek, vagy azokat a gyűjtőhelyen dr. Müller János lakásán. Pariska ul. 11. szám alatt, bármikor átvesszük. Telefonszám 167.

„Reggeli Újság”
magyarorsági napilapja

A temesvári Ripensia a szociális játékkal győzött a noviszádi Vojvodina ellen
Ripensia - Vojvodina 2:0 (2:0)
Ditő József

A noviszádi Karagyorgye-pályán tegnap délután mérsékelt érdeklődés mellett találkozott a temesvári Ripensia és a noviszádi Vojvodina csapata. A mérkőzés mindvégig heves, de sportszerű volt. A Ripensia indítja el a labdát, 90 percen át nyugtalanul vándorol hol az egyik, hol a másik csapat kapuja felé és kétszer megakad a Vojvodina hálójában. Váltakozó támadások folynak, a 6. percben azután Szimint és Ognjanovot megzavarja Zsivkovics, a Ripensia centera, a Vojvodina játékosok egyike Platzhoz akarta továbbítani a labdát, Zsivkovics azonban

villámgyorsan utána vetette magát a guruló labdának és Platz orra előtt bevágta a kapuba 1:0.

Gól után a Vojvodina mindenáron az egyenlítésre törekedett, a játék határozottan élvezetessé vált, a Vojvodina fényes játékot mutatott, Pavlovics kapus azonban lehetetlenné tett minden veszélyesnek látszó támadást. A 40. percben, az első gól mintójára, megszületik a mérkőzés második s egyben utolsó gólja. Markovics Bózsó mintegy 20 méterről hazajátzott, Zsivkovics azonban most sem késlekedett, úgy látszik, ép ilyen labdára specializálta magát, mert beérve a labdát, kijátszotta Platz kapust és az

üres kapuba belökte a Ripensia második gólját 2:0.

A féldő végéig több szép támadást vezet a Vojvodina és Ripensia, a vendégesapat három sarokrugást is elér, de az eredmény nem változik.

Szünet után a Vojvodina kis fölénybe kerül, támadást támadás után vezet és igen meleg perceket szerez Pavlovics kapusnak. A 17. percben óriási kavarodás a Ripensia kapuja előtt, az egyik Vojvodina csatár hatalmas bombát zugát a vendégesapat kapujára, Pavlovics tehetetlen, a labda azonban kapufát ér és visszapattan s az egyik háttvéd kornerra ment. A 24. percben ismét elmérgesedik a helyzet a vendégesapat kapuja előtt, a labda ész nélkül pattog a lábak között, a Vojvodina nyomozó fölényben van, de gólt nem bír elérni. Három percig tart a kapu ostroma, míg végül Pavlovics kapus kirugással ment. Ettől kezdve a Vojvodina lassit iramán, a játékosok valahogy beletörődnek az elvesztett mérkőzés gondolatába és

a mérkőzés váltakozó mezőny-játékkal ér véget.

A játékvezető és a partjelző bírák nagyon gyengén, mondhatni rosszul szerepeltek, egyáltalán nem feleltek meg egy nemzetközi mérkőzés követelményeinek.

Eredménytelenül végződött a BSE, ASK és szombori Sport tanácskozása a szubotical alszövetséggel

Megírtuk, hogy a Bezdáni SE, Apatini SK és a szombori Sport beadvánnyal fordult a szubotical alszövetség tanácsához s azt kérte, hogy az alszövetségi bajnokság beosztását reorganizálják, illetve, hogy két részre osszák a vidéki elsőosztályt, mivel az összekötőfelek annvira elromlottak az autóbuszforgalom korlátozása révén, hogy az egyesületek a bajnoki mérkőzések lejátszását csak nagy anyagi veszteségekkel bonyolíthatják le.

Ebben az ügyben tegnap délelőtt értekezletet tartottak Szubotican, az értekezleten 18 egyesület kiküldöttei vettek részt. Több fe'szólalás hangzott el, sokan azt követelték, hogy a reorganizációt még a jövő év tavaszi bajnoki for-

dulója előtt fejazzék be, mások viszont ezt ellenezték, úgyhogy vég-eredményben nem sikerült megállapodásra jutni. Az értekezleten végül abban állapodtak meg, hogy a főszövetséghez fordulnak azzal a kérelemmel, törölje el az alszövetségi alapszabályok 12. szakaszát, amely kimondja, hogy egy bajnoki csoportban 10 csapatnál több nem vehet részt. Kéri ezenkívül, hogy a labdarugók szövetsége a jövőben általában állapítsa meg a játékvezetők díját, mivel több bíró a vonatkozó kétszeres felszámításával felesleges kiadást teremtett az egyesületeknek. Elhatározták még, hogy január 28-án ismét összehívják a kongresszust s arra valamennyi egyesület részvételét kéri.

Futball-eredmények

Livnicsár—NAK (edzőmérkőzés) 3:1 (1:1). Livnicsár az utóbbi időben állandó fejlődést mutatott. A hozzáfűzött reményeket a ma délelőtti edzőmérkőzésen is igazolta, amikor a NAK csapatát ilyen fölényesen verte. Meglátszik a csapaton a mai játék után is, hogy jó kezekben van, miért a jövő elé még nagyobb reménységgel nézhet ez a fejlődésképes csapat. ISZTANBUL:

Galata Saraj—beográdi »Jugoszlavia« 1:0 (0:0). A törökországi portyán lévő beográdi Jugoszlavia csapata szombaton játszott a Galata Sarajjal, amelytől 1:0 arányu vereséget szenvedett.

BEGRÁD: BSK—Gragyanszki (Zagreb) 2:0 (1:0) A Cvetkovics Dragisa miniszterelnök serlegéért folytatott mérkőzést a BSK megérdemelten nyerte meg Vujadinovics, illetve Bozsovic góljával.

NOVISZÁD: Iszira—Vojvodina I/B 6:3 (2:3), előmérkőzés a Ripensia—Vojvodina találkozó előtt.

NOVIVRBÁSZ: SzAND—Ducisz 4:3, barátságos mérkőzés.

ISZTANBUL: Beográdi Jugoszlavia—Fener Bagcse 2:0 (0:0).

KUGLI HIREK

A kulai »Jedinsztvo K. K.« veretlenül szerezte meg az első helyet a noviszádi II. osztály bajnoki tábláján. Vasárnap kellett volna lejátszani Kulán a noviszádi II. osztály két utolsó bajnoki mérkőzését a kulai Jedinsztvo és a noviszádi Jadran, valamint Krámer K. K. csapatai között. Mivel a noviszádi csapatok a mérkőzésen nem jelentek meg, a mérkőzéseket 50:0 faarányal a Jedinsztvo javára írták. Így a kulai Jedinsztvo 16 ponttal, veretlenül végzett a noviszádi II. osztályu bajnokság első helyén.

5 kérdés:

1. Mi a neve annak az arab költőnek, amely angol kézben van?
2. Hogyan hívták azt az arab kalifát, aki árúhában keveredett el népe között?
3. Melyik magyar király foglalta el Boroszlót?
4. Empedokles szerint mi volt a négy elem?
5. Mennyi levegőt sziv be az ember egyetlen lélekzetvétel-lel?

Válasz
tegnapi kérdéseinkre

- Kérdés: Ki mondotta ezt: Vigyázz köreimre!
Felelet: Archimedes.
- Kérdés: Ki volt az a magyar tudós, aki egyike lett a világ legnagyobb matematikusainak?
Felelet: Bolyai János.
- Kérdés: Ki írta a János vitéz verseit?
Felelet: Heltai Jenő.
- Kérdés: Ki volt Heltai Gáspár?
Felelet: Magyar mesemondó a XVI században.
- Kérdés: Ki mondja el az Ezer-egyéjszakában az ezeregy mesét?
Felelet: Szeherezádé.

KÖZGAZDASÁG

A német gyárok a német katonákért

Berlinből jelentik: Hogy a német nép és katonái között mily mélységes a kapcsolat, bizonyítja, hogy például a német rádióközvetítő állomások közül a berlini, minden héten kétszer a katonák számára közvetít hangversenyeket. De itt is érvényesül a németek elve: a kellemest a hasznossal összekötni. Ugyanis a burkerek katonái, a hadihajók tengerészei vagy pedig a légierők repülői önkéntes gyűjtést rendeznek, a pénzt beküldik a berlini leadóállomásnak jótékony célokra és ezzel szemben egy-egy dal, zenedarabot kívánnak. A németek ezeket a hangversenyeket »Wunschkonzertek«-nek nevezik, de ezekben nagy német művészek, színészek, énekesek, zenészek vesznek részt és minden egyes alkalommal más más szerepel. A művészek ugyancsak hozzájárulnak a szép célhoz, amennyiben az estére szóló tiszteletdíjukat mind az NSV, vagyis

a népjóléti intézmény javára felajánlják.

De a nagyközönség sem maradt télen. Nagy gyárok nagy adományokkal lépik meg a katonákat. A pezsgőgyár több ezer palack pezsgőt, a konyakgyár konyakot, vagy másféle ipari cikkeket ajánl fel. Az olyan cikkeket, amelyek nem szolgálják a hadbavonultaknak, azokat az inségesek között osztják szét és a pénzádomány egy-egy ilyen estén

több tízezer, sőt százezer márkára rug.

Elv: mindenki adakozik, úgy a hadbavonult katona, valamint a belső front tagja. Minden hangverseny közepette felolvassák a katonák névsorát akiknek felesége fu vagy leány gyermeket szült. Így a legtávolabbi helyen őrt álló katona tudja, hogy a baba fu-e vagy leány. Igen érdekes dolgok derülnek ki. Így például egy Sonntag (Vasárnap) nevű őrvezetőnek a napokban a gólyabácsi az ötödik vasárnapi gyermeket hozta.

Mind az öt gyermek vasárnap született.

Nomen est omen! De vannak olyanok is, akik csak egy babát várnak és egyszerre hármat is kapnak.

»»»»» * «««««

□ Megjelent a »Gazdák Zsebnaptára« »A Munka« gazdasági szaktanvilág kiadványában adta ki a »Gazdák Zsebnaptára« című kézikönyvet, amely a magyar gazdákörzés körében igen nagy népszerűségnek örvend. A változatos és bőrtartalmú zsebnaptár a szokásos naptári rész mellett minden gazdálkodóra nézve hasznos és érdekes közleményekben bővelkedik. A hónapokra felosztott tanácsadó a gazdaságban elvégezendő teendőket ismerteti, részletes utmutatást ta-

lál a gazda az állattenyésztés és takarmányozás teendőiről, a borkezelés tudnivalói mellett a barackpálinka készitési módjának leírása sem hiányzik a kitünő gazdanaptárból, amelyet még számos szakcikk és tanács, valamint a minden gazdaságban nélkülözhetetlen könyvelési rovatok egészítenek ki. A csinos kiállítású gazdazsebnaptár most hagyta el a sajtót és azt »A Munka« előfizetői ingyen kapják, míg nemelőfizetők korlátozott számban 10.— dinárért beszerezhetik »A Munka« kiadóhivatalánál (Szubotica, Park Kralja Petra 9).

□ A nemzeti szocializmus mezőgazdasági eredményei. A német anyország keleti részein keletkezett paraszti családirtokok (Erbhof) erőteljesen hozzájárultak a német parasztság újjáalakításához s számuk 1933 óta 70.000-re emelkedett. Ezenkívül még 190.000 ha telepítési területet vásároltak fel hasonló új irtokok alakítására. 1933 óta összesen 690.000 ha telepítési területet használtak fel a paraszti családirtokok céljaira.

URANIA MOZI, NOVI SZAD

Minden idők legna yobb filmje:

Dr. Robert Koch

Az emberiség megmentője

Emil Hanninger Werner Kraus Viktoria v. Ballasko

Javításokat és rendeléseket leggyorsabban, precízen és olcsón: **KLOPKA bűcönadós** Noviszad, Pasiceva 12

AZ IDŐ

változik, a »NÖVÉNYHARMAT«, a közismert ezerjő háziszér mindig ugyanolyan jó marad. Vigyázat! Ne fogadjon el utánzatokat. A »Növényharmat« csak zöld üvegekben való. dí! Ára mindenütt 12.— dinár. 8299

Dr. FILIPON CRÉME a legjobb és legkedveltebb nappali krém Ára helyben és vidéken 14.— dinár Apoteka Küchler. Vrsac. 2474

RÉTSZERES malomtulajdonos és földirtokos vagyok. Hozományra nem pályázok. Kisfiának megbogult feleségem helyett szerető anyát keresek. Felvilágosítást ad Bizony házasságközvetítő irodája, Timisoara IV. Románia. 7771

ÜNNEPEKRE vegyen kész rétes-tésztát (Kore za pite) Fé' munka. Rendelje mindig egy nappal előbb. »Köszovo« cukrászda, Kralja Petra II. 74. 8171

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszad, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20 58
Felelős kiadó: **Andree Dezső**
A mozdonyos elnök vezérje: **Blažek Ferenc**
Pretpiata — Előfizetés:
gy hára . . . . . 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három hára . . . . . 80.— dinár
(kihordó útján 86 d.n.)
Félévre . . . . . 160.— dinár
(kihordó útján 172 dia.)
ziási svakodnevno — Megjelentik napon'a
Pošt. č. 60 v' račun — Postacelkiszám: 12
Beograd, 59 754. Zagreb, 46.692

Biztosan tudom, hogy ebben az ügyben az ön iofális tapintata meg fogja találni a helyes megoldást.

Még arra kérem önt, tegye lehetővé, hogy e sorok átadója a fejedelem ur öfenségének hagyományát is biztos hirt szerezhesse. Isten önnel!

Rákóczi Ferencné.

A kapitány kínos zavarban olvasta el újra és újra a levelet, aztán a két másikat vette egymás után a kezébe.

Semmi kétség: csakugyan a két örökös baráti üzenetét tolmácsolta.

Öklével az asztalra támaszkodott és jó ideig maga elé bámult.

És ezalatt az idő alatt nagy átalakulás első epochája ment végbe a felében.

A tisztelet királya iránt, aki öme a legmélyebb érdekötést tanusítja a fogoly javára, őt is arra készítette, hogy kevesebb szigorral és nagyobb tisztelettel végezze Rákócziival szemben börtönöri feladatát, mindenesetre úgy azonban, hogy hivatali kötelessége ellen se vétse.

Először is azt a kérést teljesítette, amely a fejedelmesszony levelének utolsó pontjában nyert kifejezést.

— Jöjjön velem. — mondotta most már barátságosabb hangon Menegattinak.

A komornyik követte őt a folyosón, míg csak Lehmann egy ór mellett maradt állva.

— Várakozz.

Műppad és Szerencse

csolta a százados, aztán bement Rákóczi börtönébe. — Fenség, — szólt bent az álmeikodó fejedelméhez, — a fejedelmesszony kiküldöttje van itt, hogylétéről akar tudakozódni Bizonyos rendszabályok alkalmazásával én ezt megengedhetnék tartom Kérem, kövessen.

Rákóczi örömmel tett elget a százados fe hívásának

Lehmann most egy olyan helyiségbe vezette Rákóczit, amelynek ablaka volt a folyosóra.

A fejedelmet a szobában odaállította a csukott ablak elé, aztán Menegattit odavezette az örrrel a folyosón az ablak másik oldalára.

— Nos, fenség, — mondotta. — most kérdéseket intézhet a szolgához.

— Mi hirt hozol, Menegatt! — kiáltotta ki az ablakon Rákóczi.

— hogy van a fejedelmesszony? — Nincs semmi baja, fenség, — harsogta vissza Menegatt, — sőt bizonyos okok folytán most már nyugodtabb is. Az okok ott vannak a kapitány ur kezében!

— Magtíltom, hogy erről beszélhetek rá az ölszre?

— Jó tehát, — kiabált tovább a komornyik, — erről nem beszéllek. Fenséged jól érzi magát?

— Amint látod, Menegatt. Hála Istennek, nincs semmi bajom s mostoha helyzetemet erős lélekkel viselem. Bizom az igazság diadalmában!

— Nem szenved valamiben hiányt nagyságod?

— Természetesen sok apró óhaltásom volna, de erről ne beszéljünk. — ezek a helyzet természetéből folynak és szót sem érdemének.

— Mit üzen nagyságod a fenséges asszonynak?

— Mindennap imádkozom érte és boldogságáért! — kiáltotta Rákóczi. — És mondd meg, hogy törhetetlen bizodalommal hiszek a Gondviselés mindenható erejében!

Lehmann intett és a beszélgetés véget ért.

Menegatt visszateért Bécsbe, Lehmann pedig a délelött hátralevő részét súlyos töprengések között töltötte.

Az ebéd ezen a napon is a szokásos módon folyt le.

Mikor azonban Lehmann a kért és villákat megint össze-

szedte, ezuttal nem távozott el a szokott mogorvaságával, hanem e szavakkal fordult Rákóczihoz:

— Fenséges uram, szeretnék egy kicsit elbeszélgetni önnel. Kérem, engedje meg, hogy itt maradhassak egy kis félórára.

— Legyen szerencsém, kapitány uram, — mondotta szívélyesen Rákóczi.

— Tanuk nélkül, bizalmasan szeretnék beszélgetni fenségeddal, — folytatta Lehmann. — Elküldhetem az apródot és a komornyikot?

— Legalább sétálhatnak egyet a vadaskertben! — mosolygott Rákóczi.

Lehmann kiküldötte Berzevizyt és Tónt, a komornyikot, aztán ismét Rákóczihoz fordult.

— Foglaljon helyet, nagyságod s ha megengedi, én is leülök. Ugy kényelmesebben beszélgethetünk.

Rákóczi csak várta, mi lesz már ebből?

Amikor letelepedtek az asztal mellé, Lehmann így kezdte a beszélgetést:

— Fenséged talán nem tudja, hogy én porosz ember vagyok s így Frigyes király alattvalója.

— Bizony nem tudtam, csak sejtettem, — hagyta rá Rákóczi.

— Nos tehát, fenség, az én feleséges uram levelet irt bécsi követségünk útján a fenséges asszonynak.

De most már Rákóczi hangulata is kezdett feszültté válni.

— S mi' irt az ön uralkodója, kapitány ur?

(Folytatjuk)